

**ИНЖЕНЕРЛІК ГРАФИКА
ЖӘНЕ КӘСІБИ БІЛІМ
ПРОБЛЕМАЛАРЫ**

**PROBLEMS OF ENGINEERING
AND PROFESSIONAL
EDUCATION**

**ПРОБЛЕМЫ
ИНЖЕНЕРНОЙ ГРАФИКИ
И ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ**

ISSN 2220-685X

Том • Volume

2

(53) 2019

Ғылыми-педагогикалық журнал
Scientific-pedagogical journal
Научно-педагогический журнал

Редакция алқасы

А. Хасанов (Түркия), В.И. Якунин (Ресей), Р. Авазов (Америка Құрама Штаттары), Ж.М. Есмұхан (Қазақстан), В.А. Плоский (Украина), Б.Н. Нұрмаханов (Қазақстан), Д.Ф. Кучкарова (Өзбекстан), В.И. Римшин (Ресей), Ж.Ж. Жанабаев (Қазақстан), А. Рей (Біріккен Араб Әмірліктері), Д.А. Тусупов (Қазақстан), Т.К. Мусалимов (Қазақстан), Н.Б. Қалабаев (Қазақстан), А.Р. Хазболатов (Қазақстан), Т. Аввад (Сирия), А.Ж. Жүсіпбеков (Қазақстан), С.К. Баймұқанов (Қазақстан), Т.К. Самұратова (Қазақстан), А.С. Сарсембаева (Қазақстан), С.Б. Енкебаев (Қазақстан), Ж.А. Шахмов (Қазақстан), Р.Е. Лукпанов (Қазақстан).

Бас редактор

Әуез Кенесбекұлы Бәйдібеков

Editorial board

A. Hasanov (Turkey), V.I. Yakunin (Russia), R. Avazov (United States of America), J.M. Esmukhan (Kazakhstan), V.A. Ploskiy (Ukraine), B.N. Nurmahanov (Kazakhstan), D.F. Kuchkarova (Uzbekistan), V.I. Rimshin (Russia), Zh.Zh. Zhanabayev (Kazakhstan), A. Rghei (United Arab Emirates), D.A. Tusupov (Kazakhstan), T.K. Mussalimov (Kazakhstan), N.B. Kalabaev (Kazakhstan), A.R. Khazbulatov (Kazakhstan), T. Awwad (Syria), A.Zh. Zhussupbekov (Kazakhstan), S.K. Baimukhanov (Kazakhstan), T.K.. Samuratova (Kazakhstan), A.S. Sarsembayeva (Kazakhstan), S.B. Yenkebayev (Kazakhstan), Zh.A. Shakhmov (Kazakhstan), R.E. Lukpanov (Kazakhstan).

Chief Editor

Auuez Baidabekov

Редакционная коллегия

А. Хасанов (Турция), В.И. Якунин (Россия), Р. Авазов (Соединённые Штаты Америки), Ж.М. Есмұхан (Қазақстан), В.А. Плоский (Украина), Б.Н. Нұрмаханов (Қазақстан), Д.Ф. Кучкарова (Өзбекстан), В.И. Римшин (Россия), Ж.Ж. Джанабаев (Қазақстан), А. Рей (Объединённые Арабские Эмираты), Д.А. Тусупов (Қазақстан), Т.К. Мусалимов (Қазақстан), Н.Б. Қалабаев (Қазақстан), А.Р. Хазбулатов (Қазақстан), Т. Аввад (Сирия), А.Ж. Жусупбеков (Қазақстан), С.К. Баймұханов (Қазақстан), Т.К. Самұратова (Қазақстан), А.С. Сарсембасва (Қазақстан), С.Б. Енкебаев (Қазақстан), Ж.А. Шахмов (Қазақстан), Р.Е. Лукпанов (Қазақстан).

Главный редактор

Байдабеков Ауез Кенесбекович

web сайт: <http://bulprengpe.enu.kz>
e-mail: journal.enu@gmail.com

ISSN 2220 - 685X

© Л.Н. Гумилев ат. ЕҰҰ

Ғылыми-педагогикалық журнал

**Инженерлік графика және кәсіби білім
проблемалары**

2 нөмір, 53 том (2019)

2010 жылдың 11 наурызынан шығады

Scientific-pedagogical journal

**Problems of engineering and professional
education**

Volume 53 (2019), Number 2

Published since March 11, 2010

Научно-педагогический журнал

**Проблемы инженерной графики и
профессионального образования**

Том 53 (2019), Номер 2

Издается с 11 марта 2010 года

Нур-Султан
2019

Инженерлік графика және кәсіби білім проблемалары
Problems of engineering and professional education **Проблемы инженерной графики и профессионального образования**

№ 2 (53)

Мазмұны
Contents Содержание

Панчук К.Л. Любчинов Е.В. Мясоедова Т.М.	Циклография как метод решения прикладных задач Циклография қолданбалы мәселелерді шешу әдісі ретінде ... Cyclography as a method for solving applied tasks	5
Nurmakhanov B.	Method of constructing a 2-picture ϕ -parametric nomogram Екі картиналы ϕ -параметрлік номограмма құру әдісі Способ построения 2-х картинной ϕ -параметрической номограммы	19
Бәйдібеков Ә.К. Қарабалин О.Т.	Болашақ мамандардың шығармашылықта композициялық ойлауын дамыту Развитие композиционного мышления будущих специалистов в творчестве Development of compositional thinking of future specialists in creativity	25
Кусебаев У.К. Куанышбаева А.А.	Спортпен айналысатын демалыс саябағын жобалау Проектирование парка отдыха со спортивным уклоном Projection of a leisure park with a sports cap	35
Садыкова Ж.М. Сагимбекова А.М.	Отличительные черты развития рынка рекламы Республики Казахстан Қазақстан Республикасы жарнама нарығы дамуының ерекшеліктері Distinctive features of the development of the advertising market of the Republic of Kazakhstan	44
Сагимбекова А.М.	Реклама как источник продвижения бизнеса Жарнама бизнесті жылжыту құралы ретінде Advertising as a source of business promotion	53

ҒТФХР 67.23.13**У.К. Кусебаев¹, А.А. Куанышбаева²**^{1,2}Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан,
Қазақстан(E-mail: ¹kussebayev@mail.ru, ²jan2_95.95@mail.ru)**Спортпен айналысатын демалыс саябағын жобалау**

Аннотация: Үлкен қалаларда физикалық белсенділікке ерекше қажеттілік бар, себебі адамдар жүйке жүйесіне жоғары жүктемелерді үнемі бастан кешіріп отырады. Бұл проблемаларды шешу үшін белгілі бір физикалық әрекеттермен белсенді демалыс қажет. Осы мақсатта спорттық саябақтар арнайы жасалынған. Спорт саябағы - бұл саябақтардың, резервуарлардың, жазықтық құрылымдарының, спорттық ғимараттардың және саябақтардың кем дегенде 5 гектарына арналған демалыс орындарының бірыңғай сәулеттік-жоспарлау құрылымында біріктірілген ландшафтық сәулет объектісі.

Кілт сөздер: саябақ, спорт, ашық аспан астында спорт алаңы, аумақ, аймақ, спорт зонасы, саябақ аумағы, олимпиадалық кешен, ландшафт сәулеті.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2220-685X-2019-53-2-35-43>

Урбанизацияның өсу деңгейіне, қолайсыз экологиялық жағдайға байланысты рекреациялық аймақтардың дамуы мен қалыптасуы жобалау мен құрылыста барған сайын танымал бағытқа айналууда [1].

Үлкен қалаларда, әсіресе орталық аудандарда, соңғы жарты ғасырда саябақтар есебінен негізгі жолдар мен қоғамдық орындар кеңейту үрдісін байқауға болады. Кеңес дәуірінде қалыптасқан саябақ ансамбльдері, негізінен, мәдениет пен демалыс саябақтары қанағаттандырмайды. Олар заманауи талаптарға сәйкес келмейді, жиі барлық қажетті функционалдық аймақтарды орналастыру үшін шағын алаң ғана бар. Қазіргі уақытта қалалық саябақтар қала тұрғындарының арасында танымал болып келеді, сондықтан олар қалпына келтіру жұмыстарын қажет етеді.

Шетелде саябақтың ең танымал түрі - бұл спорт саябағы. Ең озық, ең инновациялық - Барселондағы Open Camp спорт саябағы 2016 жылдың жазында ашылды [2].

Бұрын мұндай саябақтарды ұйымдастыру кезінде Кеңес Одағында болды. XIX ғасырда гимнастика, теннис, крокет және атпен жүруге арналған ойын алаңдары алғашқы қоғамдық бақшаларда пайда болды [3].

XX ғасырдың басында ірі саябақтарда спортқа арналған алаңдар басталды, кейінірек ол саябақтар жеке бағытта қалыптасты. XX ғасырдың бірінші жартысындағы үлкен спорт сәулеттік-ландшафтық кешені мысалына сіз КСРО-ның Мәскеу қаласындағы Орталық стадионын, Измаилово ауданындағы стадионды келтіре аласыз [4].

Үлкен қалаларда физикалық белсенділікке ерекше қажеттілік бар, себебі адамдар жүйке жүйесіне жоғары жүктемелерді үнемі бастан кешіріп отырады. Бұл проблемаларды шешу үшін белгілі бір физикалық әрекеттермен белсенді демалыс қажет. Осы мақсатта спорттық саябақтар арнайы жасалынған. Ал, спорт орталықтары негізінен спортшылар мен жарыстарға дайындалады.

Біздің елімізде спорттық саябақтар жиі барған сайын кеңінен тарауда, өйткені олар халықтың салауатты өмір салтына деген қажеттілігін қанағаттандыруға мүмкіндік береді. Қабылданған классификацияға сәйкес: «Спорт саябағы - бұл саябақтардың, резервуарлардың, жазықтық құрылымдарының, спорттық ғимараттардың және саябақтардың кем дегенде 5 гектарына арналған демалыс орындарының бірыңғай сәулеттік-жоспарлау құрылымында біріктірілген ландшафтық сәулет объектісі» [5].

Спорттық саябақтар физикалық даму мен оңалту мақсатында халықтың белсенді демалысына, дене тәрбиесі мен спортқа арналған. Спорттық саябақтар бірнеше спорттық (немесе әмбебап) - бір спорт түріне (мысалы, су, ат спорты, велоспорт және т.б.) бөлінген.

Әмбебап саябақтар спорт және демалыс орталықтары деп аталады. Бұл қалалық немесе қала маңындағы кешендердің үлкен алаңы, оның құрамында спорттық ғимараттар бар. Олар спорттық орталықтардан көгалдандырудың үлкен алаңымен және бұқаралық дене шынықтыру-сауықтыру және белсенді демалыстың негізгі функционалдық бағдарларымен ерекшеленеді.

Спорт саябағын жобалауға арналған орынды таңдағанда келесі факторларды ескеру керек:

- қала немесе аймақ құрылымында орналасуы;
- облыстың табиғи жағдайы (топография, өсімдіктер, күн сәулесінің түсуі, таза ауа, су ресурстарының болуы). Спорт саябақтары маусымдық жұмыс істеуге арналған және әртүрлі сыртқы белсенділікті қамтуы мүмкін. Бұл саябақты құру үшін орын таңдауды талап етеді.

Спорт саябақтары маусымдық жұмыс істеуге арналған және әртүрлі сыртқы белсенділікті қамтуы мүмкін. Бұл саябақты құру үшін орын таңдауды талап етеді. Функционалдық құрылымдағы спорттық саябақтарды бірнеше топқа бөлуге болады.

Қазіргі уақытта бірінші және ең маңызды топ спорт кешендері мен стадиондарда құрылған саябақтарды қамтиды. Олар, шын мәнінде, қонақтардың елеулі ағымдарына арналған рекреациялық аймақты білдіреді. Олар сондай-ақ ашық ауада спорт алаңдарын, түрлі трассаларды: шаңғымен, велосипедпен және т.б. қамтиды. Бұл топ олимпиадалық кешендер деп аталады.

Олимпиадалық кешендер XX ғасырдың екінші жартысында салына бастады. Олардың арасында Хельсинкидегі (1952) олимпиадалық кешен бар. Олимпиадалық саябақ аумағында дәстүрлі Финляндия пейзажы құрылды: гранит тау жыныстарының беткейлері, жасыл қоныстармен бірге тастар бар. Мюнхенде Олимпиадалық саябақ 300 гектар аумаққа таралды. Сәулетшілер табиғи және жасанды орта элементтерінің органикалық тіркесіміне қол жеткізе алды. Ғарышты әртүрлі нысандарға негізделген бірыңғай ландшафт жасалды. Сочидегі олимпиадалық кешен соңғы үлгі болып табылады.

Келесі топқа орман саябағы аймағына кіретін спорттық саябақтар кіреді. Олар спорттық іс-шараларды жүргізудің нақты талаптарымен жабдықталған алаң.

Гидротехникалық саябақтар саябақ тәрізді спорт ғимараттарына да тиесілі [6]. Олар сондай-ақ XX ғасырдың екінші жартысында өз дамуын алды. Парктің жалпы ауданының шамамен 25% -ы әртүрлі спорттық іс-шараларға, мәдени-бұқаралық шараларға және демалысқа арналған резервуарлардан тұрады. Осылайша, аумақта халықтың барлық жас топтарының бос уақытын өткізу үшін қолайлы жағдайлар жасауға болады.

Әртүрлі функционалдық аймақтарды құру: жүзу мен демалу, әртүрлі қайықтар, су жолдары, қоғамдық тамақтану,

ойын-сауықтарды сақтау және жалға алу үшін аумақтың рекреациялық қуатын (500 адам/га дейін) алуға мүмкіндік береді.

Бұдан басқа, су тасқынынан зардап шеккен басқа да іс-әрекеттер үшін жарамсыз жерлер жиі гидросаябақ құру үшін қолданылады. Басқа спорт түрлері үшін арнайы саябақтар бар. Таңдау аймақтағы ерекше спорттың танымалдылығымен, қолайлы табиғи жағдайымен анықталады.

Кейбір елдерде саябақтар мен гольф алаңдары (АҚШ, Канада, Ұлыбритания) кеңінен таралған, роллерлік, скейтбордтар, қиын жерлермен велосипед саябақтары бар. Одан кейінгі экстремалды спорт саябақ. Олар тәуелсіз нысандар ретінде немесе үлкен спорт саябақтарының бір бөлігі болып табылады.

Мұнда жақында балалар мен жастар арасында танымал болған арқа саябағын атап өтуге болады. Еуропада және Құрама Штаттарда осындай саябақтар демалыс орындарында жиі кездеседі. Арқа саябағы - экстремалды экипаждар мен ойын-сауықтардың табиғи ортасында құрылған.

Қатысушылардың әртүрлі топтарына арналған екі арқа саябағы бар. Төменгі арқа саябағы кіші жас топтарына және дайындықтың болмауына арналған. Бұл кезеңдер биіктігі бір метрден жоғары биіктікте орналасады, ал қатысушыларға арнайы құрал-жабдықтар қажет емес және оқытушының тікелей қатысуы қажет. Осындай саябаққа арналған жабдық ашық алаң мен тіреулерді қажет етеді. Табиғи ортада ағаштар тірек ретінде жұмыс істейді.

Жоғарғы арқа полигоны сатылар белгілі бір биіктікте орналасқандығымен ерекшеленеді. Сондықтан арнайы техника мен сақтандыру қажет. Турнирлік стендтер (өрмелеу қабырғалары) осы «экстремалды аймақта» орналасуы мүмкін. Мұндай конструкциялар табиғи ландшафттарға сай келеді және күрделі орнатуды талап етпейді. Жолдарды дұрыс жоспарлау қажет.

Спорт саябақтары халыққа және әртүрлі жас топтарына жаппай сапар жасауға арналған. Сондықтан жобалау процесі келушілердің ықтимал мүдделерін ғана емес, олардың денсаулығы мен денсаулығының деңгейін ескеруі керек. Мүмкіндіктері шектеулі адамдар үшін ашық ауада спортпен шұғылдану үшін арнайы жабдықталған алаңдарды құру қажет.

Саябақтың функционалдық аймақтарын анықтау:

- ағындардың қозғалыс кестесі: спортшылар мен көрермендердің паркте орналасуы;

- қонақтарды демонстрацияға, жаттығу орындарына және белсенді демалыс орындарына жүктеу және көшіру;

- спортшылар мен парктің келушілерінің физикалық және психо-эмоционалды жағдайын қалпына келтіру үшін рекреациялық алаңдарды таңдау.

Жалпы, кез-келген спорттық саябақтың функционалды құрылымы мынадай аймақтардан тұрады:

- спорттық аймақ (бүкіл аумақтың 50% -на дейін);

- ойын-сауық аймағы (бүкіл аумақтың 5-7%);

- тыныш демалыс аймағы (бүкіл аумақтың 30% -на дейін);

- қызмет көрсету аумағы (бүкіл аумақтың 5% -7%-на дейін).

Спорт алаңында саябақтың функционалды бағыты барынша ашылды. Зонаны түрлі спорт түрлеріне арналған бөлек секторларға бөлуге болады. Бұл аумақтың үлкен бөлігі спорттық ғимараттар мен алаңдар, жолдар және автожолдар. Су спортты, винтовканы, автокөлікті, атқышты және т.б. сияқты спорт алаңдарын бөлуге ерекше назар аудару керек. Олар келушілер үшін қауіпті және жалпы алаңнан қауіпсіздік мақсатында оқшаулануға тиіс.

Тыныш демалу аймақтары негізінен ірі саябақтарға бөлінеді. Олар жаяу жүруге арналған, сонымен қатар ойын алаңдарын да орналастыруға болады. Спорт саябақтарын жобалау кезінде әртүрлі ландшафттық архитектуралық техника қолданылады. Спорттық аймақ үшін тұрақты құрамның қағидалары қолданылатын болады, демалыс аймақтары үшін - еркін, ландшафт болу керек.

Саябақтың көгалдандырылуына кейбір талаптар қойылады. Жасыл кеңістікті таңдау олардың орналасуына байланысты.

Жасыл аймақтар жел мен шудан қорғауды қамтамасыз етуі керек. Спорт алаңдарының шекарасында ағаштар мен бұталардан қорғаныс жолақтары құрылады. Сонымен қатар ойын алаңдарын айналасында тыныш фон қалыптастыруды қамтамасыз ету керек, өсімдіктер ойын алаңын жасырмауы керек. Сондықтан, өсімдіктерді жеңіл жіңішке жапырақтармен, сондай-ақ гүлді өсімдіктермен егу ұсынылмайды. Сондай-ақ, аязға (экзотикадан) зардап шегетін аязға ұшырайтын су спорт түрлеріне арналған спорттық өрістер мен ашық бассейндерді (құлаған инелер, гүл

жапырақтары, жемістер, тұқымдар) қоқыстан шығаратын өсімдіктерді қоспайды. Демалыс орындары үшін өсімдіктің неғұрлым көркемдік түрлерін, олардың комбинациясын қолдануға болады. Ландшафтық дизайн тұрғысынан саябақтың аумағында халықтың жүктеме көрсеткішін ескеру қажет. Әр түрлі учаскілерге, жолдар мен жолдарға арналған осы жабындарды таңдауға, ландшафттың тұрақтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін пайдаланылатын көгалдарға байланысты болады.

Спорт саябағында жасанды түрде құрылған қоршаған орта элементтері аумақтың табиғи ландшафтымен үйлесімді болуы керек. Маңыздысы - табиғи ортаны сақтау болып табылады. Мұнда жетекші рөл табиғи жер бетіне жатады. Рельеф жердің микроклиматтық жағдайын, суды бөлуді, өсімдіктердің жай-күйін анықтайтынын ескеру қажет. Ол сондай-ақ парктің кеңістіктік құрамын қалыптастыруға белсенді қатысады, аумақтың эстетикалық құндылығына әсер етеді [7].

Қалпына келтірілетін аудандарда қалпына келтіру жұмыстары жүргізілуде. Бұл жағдайда жасанды пейзаж жасау, қосымша көгалдандыру, микроклиматты жақсарту үшін резервуарлар құрылысы қажет. Бүгінгі күні спорт ғимараттарының құрылысына «жасыл» технологияларды пайдалану жатады. Бұл қоршаған ортаға әсері барынша азайтуға мүмкіндік береді (әсіресе бірегей ландшафттармен маңызды жерлерде), объектілерді мүмкіндігінше тиімді пайдалануды және жайлылықтың жоғары деңгейін құруға мүмкіндік береді. Бұл технологиялар Сочидегі Олимпиадалық парк құрылысында қолданылған. Жобаның маңызды құрамдас бөлігі - бұл навигациялық жүйені құру (әсіресе үлкен саябақтар үшін маңызды), жарықтандыру, қауіпсіздік және қадағалау [8].

Қорытынды

Спорт саябағы - жоғарыда сипатталғандай, саябақтардың жаңа түрлеріне жатқызылмайды. Кеңес уақытында аумақтың бұл түрін жобалау бойынша нормативтік талаптар әзірленді. Дегенмен, қазіргі заманғы жағдайда жаңа спорт түрлері белгілі бір жағдайлар жасауды талап етуінен танымал болып келеді. Қалалық кеңістіктің экологиясы, адамның тұруына қолайлы жағдай жасау, халықтың денсаулығын қорғау мәселелері, әсіресе

ірі қалаларда, аса маңызды болып келеді. Сондықтан саябақтың бұл түрі қазіргі заманғы қоғамда ең танымал.

Спорт саябақтарының бірегей мамандандырылған объектілері екенін атап өту керек, сондықтан құрылымдардың құрамына, сандық көрсеткіштерге бірыңғай талаптар мен ұсыныстар әзірлеу қиын. Бұл саябақтың, ауданның, келушілердің, климаттық жағдайлардың, қаладағы тұрудың мақсаты бойынша анықталады.

Сондықтан аймақтарды бөлудің негізгі ерекшеліктері және аумақтың жалпы балансы атап көрсетілуге тиіс:

- ғимараттар мен беттерді басып алған аймақ саябақтардың басқа түрлерімен салыстырғанда көбірек;
- жолдар адамдардың көп санын тегіс эвакуациялауды қамтамасыз етуі тиіс;
- келушілердің ағынын қатаң бөліп алу қажет;
- көліктің барлық спорт алаңдарына және объектілеріне қол жетімділігін қамтамасыз ету;
- саябақта байланыс пен навигация жүйесін құру.

Спорт саябағы халықтың барлық санаттарына арналған. Саябақтың аумағы - бұл «жасыл аймақтардың» көлемін ұлғайтуға мүмкіндік беретін рекреациялық аймақ. Саябақ әртүрлі спорттық және демалыс түрлеріне бейімделген және сонымен бірге қалалық ортаның бірегей көрінісін жасайтын әртүрлі пейзаждармен аумақты біріктіре алады.

Әдебиет тізімі

1. Ожегов С.С. История ландшафтной архитектуры: краткий очерк [Текст] / С.С. Ожегов. - М.: Стройиздат, 1993. - 237 с.
2. Теодоронский В.С., Боговая И.О. Объекты ландшафтной архитектуры: Учебное пособие. - М.: МГУЛ, 2003. - 330 с.
3. Временное положение по классификации и функционально-планировочной организации парков в городе Москве // Приложение к постановлению Правительства Москвы от 16 декабря 2008. - N 1160-ПП
4. Коляда Е.М. История формирования и типологические особенности садов и парков специального назначения // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. - Выпуск № 5. - 2011. - С. 296–305.
5. Жестяников Л.В., Мяконьков В.Б., Асылгараева Э.Н. Проектирование спортивных сооружений: экологические инновации // Строительство и эксплуатация спортивных сооружений - 2011. – Выпуск № 9 (67). - С. 18–23.

6. Зуева И.Л. Краткий курс лекций по дисциплине «Основы ландшафтного проектирования» [Текст]: учеб. пособие / И.Л. Зуева. - Ухта: УГТУ, 2013. - 227 с.
7. Региональный парковый стандарт: Проект / ГУП МО «НИИПРОЕКТ». – Красногорск: ЗАО "Кодекс", 2013. - 41 с.
8. В Барселоне открылся спортивный тематический парк. - URL: <http://www.travel.ru/news/2016/06/27/255007.html>. (дата обращения: 08.01.2018)

У.К. Кусебаев¹, А.А. Куанышбаева²

^{1,2}*Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан*

Проектирование парка отдыха со спортивным уклоном

Аннотация: В больших городах существует особая потребность в физической активности, так как люди ведут малоподвижный образ жизни, постоянно испытывают высокие нагрузки на нервную систему. Для решения этих проблем требуется активный отдых с определенными физическими нагрузками. Для этого и предназначены спортивные парки. Спортивный парк - объект ландшафтной архитектуры, объединяющий в единую архитектурно-планировочную структуру зеленые насаждения, водоемы, плоскостные сооружения, спортивные сооружения, а также сооружения для отдыха посетителей (минимальная площадь парка - 5 га).

Ключевые слова: парк, вид спорта, активный отдых, спортивный парк, территория, зона, спортивная зона, территория парка, Олимпийский комплекс, ландшафтная архитектура.

U.K. Kussebayev¹, A.A. Kuanyshbaeva²

^{1,2}*L.N.Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan*

Projection of a leisure park with a sports cap

Abstract: In large cities, there is a special need for physical activity, as people lead a sedentary lifestyle, constantly experiencing high loads on the nervous system. To solve these problems requires active rest with certain physical activities. For this purpose, and designed sports parks.

The sports park is an object of landscape architecture that unites green plantings, reservoirs, planar structures, sports facilities, as well as facilities for recreation of visitors (the minimum area of the park is 5 hectares) into a single architectural- planning structure.

Key words: park, sport, active recreation, sports park, territory, zone, sports zone, park territory, Olympic complex, landscape architecture.

References

1. Ozhegov S.S. Istoriya landshaftnoy arkhitektury: kratkiy ocherk [The history of landscape architecture: a brief essay] (Moscow, stroiizdat, 1993). [in Russian]
2. Theodoronsky B.C., Bogovaya I.O. Ob"yekty landshaftnoy arkhitektury [Objects of Landscape Architecture: Study Guide] (Moscow, MGUL, 2003). [in Russian]
3. Vremennoye polozheniye po klassifikatsii i funktsional'no-planirovochnoy organizatsii parkov v gorode Moskve [Temporary provision on the classification and functional-planning organization of parks in the city of Moscow] Prilozheniye k postanovleniyu Pravitel'stva Moskvy ot 16 dekabrya 2008 [Appendix to the decree of the Government of Moscow of December 16, 2008] (N 1160-PP). [in Russian]
4. Kolyada E.M. Istoriya formirovaniya i tipologicheskiye osobennosti sadov i parkov spetsial'nogo naznacheniya [The history of the formation and typological features of gardens and parks for special purposes] Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta [Bulletin of the Chelyabinsk State Pedagogical University], 5, 296–305 (2011). [in Russian]
5. Zhestyanikov L.V., Myakonkov V.B., Asylgaraeva E.N. Proyektirovaniye sportivnykh sooruzheniy: ekologicheskiye innovatsii [Designing sports facilities: environmental innovations] Stroitel'stvo i ekspluatatsiya sportivnykh sooruzheniy [Construction and operation of sports facilities], 9 (67), 18–23 (2011). [in Russian]
6. Zueva I.L. Kratkiy kurs lektsiy po distsipline «Osnovy landshaftnogo proyektirovaniya» [A short course of lectures on the subject "Fundamentals of landscape design"] (Ukhta, USTU, 2013). [in Russian]
7. Regional'nyy parkovyy standart: Proyekt / GUP MO «NIIPROYEKT» [Regional park standard: Project / State Unitary Enterprise "NIIPROEKT"] (Krasnogorsk, ZAO "Kodeks", 2013). [in Russian]
8. V Barselone otkrylsya sportivnyy tematicheskyy park [Sports theme park opens in Barcelona] Available at: <http://www.travel.ru/news/2016/06/27/255007.html>. [in English]. (accessed 08.01.2018).

Автор (лар) ға ұсынымдар

- Мақала Word бағдарламасында терілген және электронды нұсқасымен, қағазға басылып өткізілуі тиіс (басқа қаладағы авторларға электронды нұсқасын өткізуге болады).
- Қарпі: мәтін үшін – Times New Roman – 14 кегль;
- Пішімі А4, беттің параметрлері: сол, оң, асты және үсті жағы – 2,5 см. Абзацтық шегіну – 1,25 см. Түзілу – ені бойынша; қатар аралық интервал – 1,0 қатар.
- Кестелер мен суреттерде нөмірлері көрсетілген толық атаулары көрсетілуі тиіс. Өлшем бірліктері СИ Халықаралық бірліктер жүйесіне сәйкес болу керек.
- Мақаланың жалпы көлемі кестелер мен суреттерді, қолданылған әдебиеттерді қосқанда 4-7 беттен кем болмауы керек.
- Бөлек қағазда автор (лар) туралы мәліметтер: аты-жөні толық, ғылыми атағы, ғылыми дәрежесі, лауазымы, жұмыс орны (мекеменің немесе ұйымның атауы), толық пошталық мекен-жайы, телефон нөмірі және e-mail.
- Журналда мақаланы жарыққа шығару мүмкіндігі туралы шешім мақалаға жазылған тәуелсіз ғалымдардың екі пікірі (рецензия) және редакция алқасының бір мүшесінің ұсынымы негізінде қабылданады. Пікір беруші мақаланың ғылыми бағытына сәйкес болу керек және жарияланатын мақаланың мазмұнына, яғни теориялық маңыздылығына, тәжірибелік құндылығына және жаңа екендігіне жауапты.
- Автор бір нөмірде 2 мақаладан артық жариялауға құқы жоқ.

Recommendations

- An article (electronic version is sufficient for foreign authors) should be typed MS Word program and presented in electronic form with mandatory listing of the text.
- Font –Times New Roman - 14 pt.
- Format A4, Margins: left, right - 2,5 cm; top, bottom - 2.5 cm; Paragraph - 1.25 cm. Line spacing - 1,0.
- The tables and illustrations with their numbers and names should be given in full, the unit labeling in accordance with the International System of Units SI.
- The total volume of articles, including tables, illustrations and references of at least 4-7 pages.
- Information about the author: name, academic degree and title, place of work and position, full mailing address, telephone number, e-mail should be given on a separate sheet.
- The conclusion about the possibility of the publication of articles in the journal shall be based on two independent scientists review and recommendation by a member of the editorial board. The reviewer must comply with the scientific direction of the article and is responsible for the content of the published article, i.e., of theoretical significance, practical value of the novelty article recommender.
- The author can publish no more than two articles in the same issue.

Рекомендации авторам

- Статья должна быть набрана в программе Word и представлена в электронном варианте с обязательной распечаткой текста (для иногородних авторов достаточен электронный вариант).
- Шрифт: для текстов – Times New Roman – 14 кегль;
- Формат А4, поля : левое, правое – 2,5 см, верхнее, нижнее – 2,5 см. Абзацный отступ – 1,25 см. Выравнивание – по ширине; Междустрочный интервал – 1,0 строки.
- В таблицах и иллюстрациях с указанием их номеров все наименования следует давать полностью, единицы измерений обозначать в соответствии с Международной системой единиц СИ.
- Общий объем статьи, включая таблицы, иллюстрации и список литературы не менее 4–7 страниц.
- На отдельном листке следует привести сведения об авторе (-ах): Ф.И.О., ученая степень и звание, место работы и должность, полный почтовый адрес, номер телефона, e-mail.
- Заключение о возможности публикации статей в журнале выносится на основании 2 рецензии независимых ученых и рекомендации одного из членов редколлегии журнала. Рецензент должен соответствовать научному направлению статьи и несет ответственность за содержание публикуемой статьи, т.е. за теоретическую значимость, практическую ценность и новизну рекомендуемой статьи.
- Автор имеет право на публикацию в одном номере не более 2-х статей.

МАҚАЛАЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Жалпы ережелер

- Ғылыми -педагогикалық журналдың құрылтайшысы Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті.
- Журналдың мақсаты – қолданбалы геометрия және инженерлік графика, дизайн, сәулет, құрылыс және техниканың басқа салаларының, сонымен қатар техникалық және гуманитарлық білім беру бойынша жаңа идеяларды, ғылым мен кәсіби білім берудің шешілмеген мәселелерін, жаңа дайындалған жаңалықтар мен зерттеулерді мамандарға жеткізу.
- Журналда ғылымдардың, магистранттардың, докторанттардың, өндірісшілердің және мұғалімдердің басыңқы сипаттағы және ғылыми-тәжірибелік маңызы бар ғылыми зерттеулерінің нәтижелері мен жетістіктерін жарыққа шығару. Мұнда инженерлік және компьютерлік графика, дизайн, сәулет, құрылыс және басқа техникалық ғылымдар, сабақ беру әдістемесі, жас ғалымдардың зерттеулері, магистранттардың, докторанттардың зерттеулерінің көкей-кесті проблемалары бағытындағы шолу, проблемалық және пікір талас тудыратын мақалалар, техникалық білім беру проблемалары бойынша ғылыми семинарлардың материалдары жарияланады.
- Журналда мақаланы жарыққа шығару мүмкіндігі туралы шешім мақалаға жазылған тәуелсіз ғалымдардың екі пікірі (рецензия) және редакция алқасының бір мүшесінің ұсынымы негізінде қабылданады.
- Жариялау тілі– қазақша, орысша және ағылшынша.
- Мерзімділігі – жылына 6 рет.
- Есепке алғашқы қойылған нөмірі және мерзімі - № 10761-11.03.2010.
- ҚР мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағаттар Комитетінде қайта тіркелген куәлік нөмірі және мерзімі № 14168 – Ж – 18.02.2014.

REQUIREMENTS TO ARTICLES

General provisions

- The founder of the academic journal is the Eurasian National University L.N. Gumilyov.
- The purpose of the academic journal is to bring new ideas, problem questions of science and professional education, new research and development of a wide range of specialists in applied Geometry and Engineering Graphics, Design, Architecture, Construction and other engineering industries, as well as the scope of technical and humanitarian education.
- The journal highlights the results and achievements of research scientists, graduate students, doctoral students, teachers and industrialists having priority or scientific and practical significance. It publishes research articles: review, problem, discussion on topical issues of research in the following areas: Engineering and Computer Graphics, Design, Architecture, Construction and other technical sciences, pedagogy, teaching and research of young scientists, graduate students, doctoral students, as well as materials science workshops; problems of technical education, etc.
- A member of the editorial board shall make the conclusion about the possibility of the publication of articles in the journal based on two independent scientists review and recommendation.
- Publication language - Kazakh, Russian and English.
- Periodicity - six issues per year.
- Number and date of registration of the primary - №10761 - 11.03.2010.
- Number and date of registration in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture of the RK information number 14168 - ZH - g 18/02/2014.

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ

Общие положения

- Учредителем научно-педагогического журнала является Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева.
- Цель журнала – донести новые идеи, проблемные вопросы науки и профессионального образования, новые разработки и исследования широкого круга специалистов по прикладной геометрии и инженерной графике, дизайну, архитектуре, строительстве и других отраслей техники, а также сферы технического и гуманитарного образования.
- В журнале освещаются результаты и достижения научных исследований ученых, магистрантов, докторантов, производственников и преподавателей, имеющих приоритетный характер или научно-практическое значение. В нем публикуются научные статьи: обзорные, проблемные, дискуссионные по актуальным проблемам исследований по следующим направлениям: инженерной и компьютерной графике, дизайну, архитектуре, строительстве и другие технические науки, педагогике преподавания, исследования молодых ученых, магистрантов, докторантов, а также материалы научных семинаров; проблем технического образования и т.д.
- Заключение о возможности публикации статей в журнале выносится на основании 2 рецензии независимых ученых и рекомендации одного из членов редколлегии журнала.
- Язык публикации– казахский, русский и английский.
- Периодичность – 6 номеров в год.
- Номер и дата первичной постановки на учет - № 10761-11.03.2010 г.
- Номер и дата перерегистрации в Комитете информации и архивов Министерства культуры информации РК № 14168 – Ж – 18.02.2014 г.

Мақаланың құрылымы

- МРНТИ (ғылыми-техникалық ақпараттың мемлекетаралық рубрикаторы) – сол жақ жоғарғы бұрышында.
- Автор (- лар) туралы ақпарат – аты-жөні толық, ғылыми атағы, ғылыми дәрежесі, лауазымы, жұмыс орны (мекеменің немесе ұйымның атауы); елдің атауы (жақын және алыс шетелдегі авторлар үшін), e-mail.
- Мақаланың атауы.
- Жарияланатын мақаланың андатпасы мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде болу керек. Андатпаның көлемі 5-6 сөйлем немесе 500 баспа белгілері (мәтін 1/3 бет).
- Кілт сөздері 10 сөзден аспау керек.
- Мақаланың мәтіндік бөлігі. Мақаланың мәтінде көрсетілуі тиіс: мәселенің тұжырымы; мәселенің зерттеулерін талдау; зерттеудің мақсаты мен міндеттері; материалды таныстыру және ғылыми зерттеулер нәтижелерін тұжырымдау; қорытындысы.
- Қолданылған әдебиет.

Structure of the article

- MRNTI (interstate rubricator of scientific and technical information) – placed in the upper left corner.
- Information about authors - full name, title, academic degree, position, place of work (name of institution or organization); name of the country (for foreign authors), e-mail.
- Article title
- Abstract published in Kazakh, Russian and English languages. The volume of abstract is 5-6 sentences or 500 words (1/3 page of text).
- Keywords are not more than ten words.
- The text of the article should be reported: formulation of the problem, the analysis of the research problem, the goal and objectives, the presentation of material and the study received research results conclusions.
- References.

Структура статьи

- МРНТИ (межгосударственный рубрикатор научно-технической информации) – в левом верхнем углу.
- Сведения об авторе (авторах) – ФИО полностью, ученое звание, ученая степень, должность, место работы (наименование учреждения или организации); наименование страны (для авторов ближнего и дальнего зарубежья), e-mail.
- Название статьи.
- Аннотация публикуемой статьи на государственном, русском и английском языках. Объем аннотации 5-6 предложения или 500 печатных знаков (1/3 страница текста).
- Ключевые слова не более 10 слов.
- Текстовая часть статьи. В тексте статьи должны отражаться: постановка задачи; анализ исследования проблемы; цель и задачи исследований; изложение материала и обоснования полученных результатов исследования; выводы.
- Используемая литература.

За содержание статьи ответственность несет автор

Отпечатано в типографии ЕНУ им. Л.Н. Гумилева

Выпускающий редактор
к.т.н., профессор У. Кусебаев

Технический редактор
Г. Тулеуова

Издательство ЕНУ
Научно-педагогический журнал
«Проблемы инженерной графики и профессионального образования»
№ 2 (53). - 2019. - 71 с.
Тираж - 300 экз. Заказ – 2

Дизайн
Ж. Садыкова

Адрес редакции:

010000, Республика Казахстан,
г. Нур-Султан, ул. Кажымукан, 13,
ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, корпус УЛК №6, 505-кабинет.
Тел.: 8 (7172) 70-95-00 (вн. 33 506)

web сайт: <http://bulprengpe.enu.kz>
e-mail: journal.enu@gmail.com